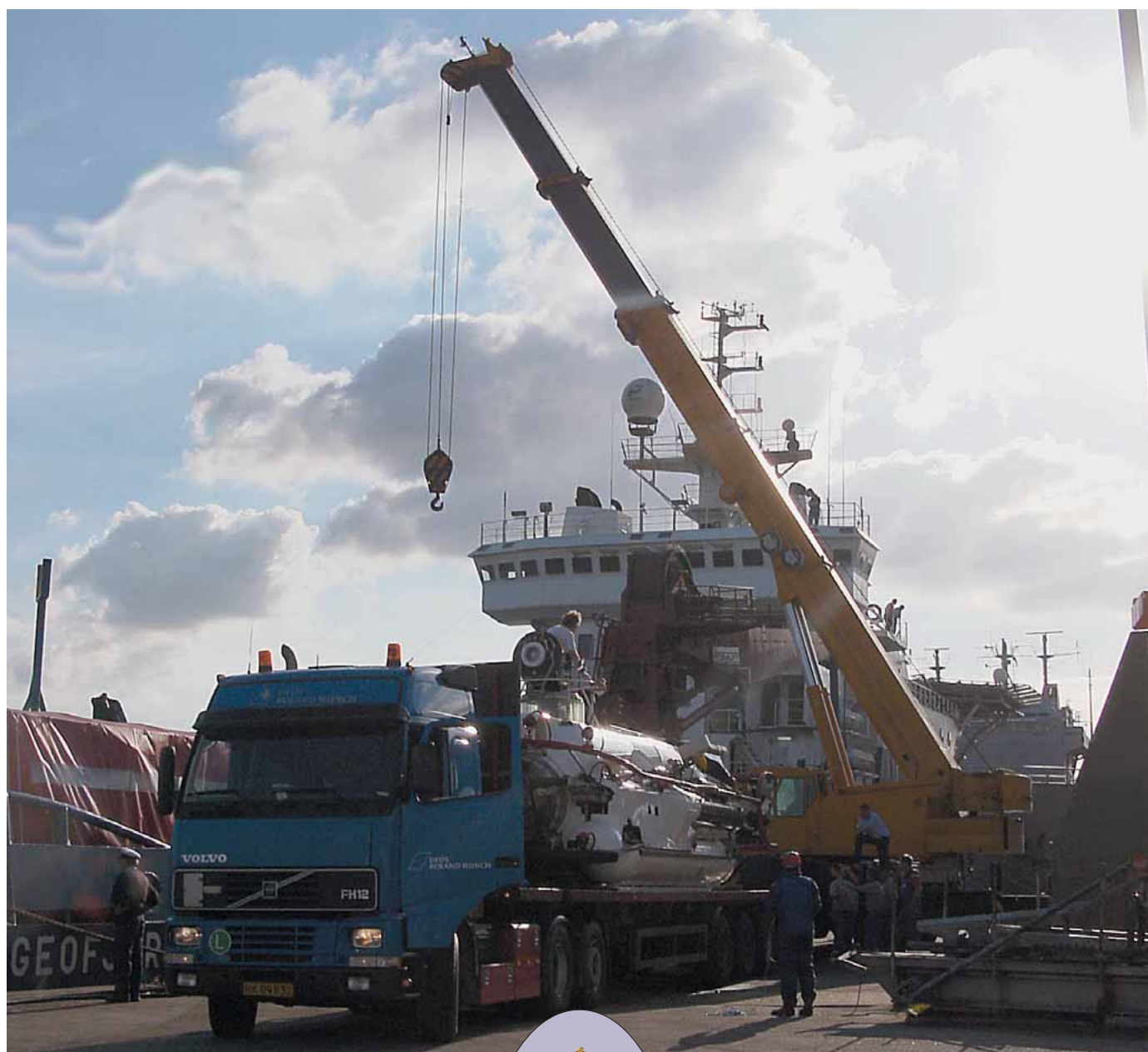

SØVÆRN'S

Orientering

Nr. 2 · juni 2002

Nyt fra Redaktøren

Dette nummer af Søværnsorientering skulle have været ude inden sommerferien begyndte, men vi håber at folk vil finde ro til at læse det endda. Til glæde for familierne er der ekstra mange billeder denne gang – og med et nyt emneområde, som har vist sig at have stor interesse hos de fleste.

Emnet er ubådsbjærgning, som blev næsten alle mennesker nærværende, medens KURSK-ulykken fulgtes i medierne verden over.

Hele pressecentret, inkluderet redaktøren, var udkommanderet til Frederikshavn for at danne kernen i et center for spredning af informationer – et pressecenter – for den store ubådsbjærgningsøvelse SORBET ROYAL, som er nærmere beskrevet inde i bladet.

Vi havde en del fra den danske presse nede i de to miniubåde. Specielt for den ene gjaldt det, at pladsen var meget trang – ideelle forhold for udvikling af klaustrofobi. Nogle af vore gæster havde det ret skidt, men de bed det flot i sig.

Man kunne på dem alle fornemme, at de havde haft en helt ny personlig oplevelse med at komme ned i sådan en »lidt forstørret torpedo« og besøge folk indespærret på havbunden i rigtige ubåde. Ubåde, der godt nok er lidt større i diameter, men næppe meget mere albuerum end i den lille, man lige havde forladt. Lidt anderledes end det man oplever til dagligt som reporter og fotograf. De fleste medier bragte da også helsides artikler om øvelsen; så dette lille hyldestindlæg går til vore gæster fra medierne, som troede på os, kom og oplevede med tålmodighed og personligt mod.

Den anden del af hyldesten går til de professionelle folk, der var fordelt hele vejen rundt fra læger og sygepassere, havnesjak, skibs- og ubådsbesætninger og folk fra bjærgningsholdene til dykkere, frømand og undervandspiloter. Det var fantastisk at møde så mange professionelle i ordets bedste forstand på en enkelt øvelsesplads. Vi håber at lidt af den ro og tillid til grejet og egne evner, disse folk udstrålede, kommer til udtryk i det, vi bringer om øvelsen.

Under alle omstændigheder var der mange ude omkring i verden, der fik budskabet – her passer vi på vore ubåds-gæster og skyer intet menneskeligt muligt middel, hvis de kommer i nød.

Når nogen er indespærret i et lille, koldt og mørkt rum på havbunden og ikke kan komme nogen vegne, er der ikke tid for os på overfladen til at tænke på politik eller fjendebiler.

Det er en humanitær opgave for verdenssamfundet at bjærge de, der bjærges kan.

Sven Voxtorp
Redaktør

Indholdsfortegnelse

Fra nøgleskib til Middelhavet	3
DANNEBROG 70 år	5
MOBA i BALTIC BRIDGE	7
Eksport af dansk ledelse og pædagogik	8
Brev til estisk tidsskrift	9
LOMMEN til Den Lettiske Flådes jubilæum	10
TERMA – en rundtur	11
Det mobile Miljøberedskab	17
Jubilarstævne ved Marineforeningen	18
Delfinerne i Slipshavn	19
Efterlysning af SEHESTED våbenskjold	22
Fra ansøger til medlem	23
Sendemandsmøde i Horsens 27 april 2002	24
SORBET ROYAL	26
Vi har modtaget, Nyboder	30
Model søges!	30

SØVÆRNSORIENTERING

Udgiver: Søværnets Operative Kommando

Adresse: Søværnets Operative Kommando
Att. SVN ORT
Postboks 483 · 8100 Århus C

Redaktion:

Ansvarshavende overfor medieansvarsloven:
Orlogskaptajn Alex Jensen
Søværnets Operative Kommando

Redaktør: Sven Voxtorp.

Telefon: 89 43 30 99 (omstilling). Mobil: 23 71 35 72

Telefax: 89 43 31 41, E-mail: <lese@sov.dk>

Distribution: Kontorfuldmægtig Brit Kristjansson.
Telefon: 89 43 30 99

Forsidebillede: LR-5, den engelske miniubåd til ubådsbjærgning, netop sat i land fra det norske supportskib GEOFJORD. Foto: Sven Voxtorp

Redaktionen forbeholder sig ret til at redigere det indsendte materiale.

Indholdet i bladet kan frit citeres med angivelse af kilde. Billedmateriale dog kun efter aftale med red.

Tryk & layout: Kanne Graphic A/S, Århus

ISSN 0907-5038, oplag: 8.500 eksemplarer

SVNORT kan også ses på: www.sok.dk

Fra nøgleskib til Middelhavet

OLFERT FISCHER i Middelhavet

Efter en vel overstået DAN-EX i august 2001, påbegyndte besætningen fra korvetten PETER TORDENSKIOLD en række dagsejladser med søsterskibet OLFERT FISCHER. Formålet med disse sejladser var at få gennemført en række systemkontroller i forbindelse med korvettes afsluttede MLU – Mid Life Update.

En masse data ind på noget edb-udstyr

Kulminationen var en uges ophold ved FORACS banen – en NATO finansieret målebane, der ligger lige uden for Stavanger i Norge. Her blev skibets sensorer meget nøjagtigt målt igennem. For de, der ikke måtte kende til dette fænomen, kan det kort beskrives som nogle meget lange dage, hvor skibet ligger og sejler i cirkler, mens der tages en masse data ind på noget edb-udstyr.

Snart oprandt 9. november, hvor vi skulle flytte. Det er vist de færreste, der har en ide om hvor meget udstyr, der kan være ombord i sådan et skib. Men efter en uge var rollerne byttet, og det var nu PETER TORDENSKIOLD, der

lå med ”nøglen” og OLFERT FISCHER, der bar det operative navneskilt. Alt dette skete medens NIELS JUEL gjorde klar til deltagelse i ACTIVE ENDEAVOUR i Middelhavet – en operation vi snart skulle få et andet forhold til.

114 krydser i kalenderen

Omkring årsskiftet blev det nemlig annonceret at vi, OLFERT FISCHER, godt kunne begynde at sætte de 114 krydser i kalenderen i perioden ulti-

mo marts til ultimo juli. Som sagt så gjort og nu begyndte så opkøringsfasen, med alt hvad der sig hører til. For mit eget vedkommende blev det til et Stinger-kursus på Søværnets Taktik- og Våbenskoles Artillerikursus på Sjællands Odde (ASO), to ugers boardingholdsuddannelse i Kongsøre samt et boardingofficerskursus i Århus. De sidstnævnte kurser bød på mange oplevelser, som nok skal få mangan en lang nattevagt på broen til at glide lettere ned.

LMG 7.62mm skydning fra agterdæk

Vi mødte i Kongsøre mandag morgen i uge 8 for først at gennemføre en FUT-test. Efter 3 km. op og ned ad bakke var vi endelig klar til at pakke vores grej ud. Der blev stillet med fragmentationsveste, bæltter og spænder i overflod, hylstre, handsker og store støvler. Mange kilo tungere skulle vi så forsøge at kravle rundt med udstyret for at "vænne" os til det. Op på lofter og ned fra containere gik det – til sveden sprang hos os alle.

Karabin og Neuhausen

Skydning. En i den virkelige verden sidste udvej skulle trænes til perfektion. I alt 24 timer blev brugt på skydebanen til at øve alt fra almindelige sigtede skud, kasteskud med karabin og Neuhausen (søværnets ni millimeter pistol), til skydninger hvor man to og to trak den skydende makker gennem en korridor.

Ellers stod den på procedure og samtræning for på den måde at opbygge et boarding hold, hvor alle kendte deres egne og de andres pladser og funktioner.

Som resultat af at vi skulle deltage i en operation, blev skibet ikke bemanded med det sædvanlige værnepligts hold i januar men med konstabler, og alt i alt skiftede vi cirka 25% af besætningen ud i de 3 måneder, vi havde til opkøring.

En elefant ind i et musehul

Månederne frem til afgangens stod generelt på uddannelse samt installation af diverse systemer og apparater.

OLFERT FISCHER anduver Lissabon

Light Jackstay – det er hårdt arbejde!

Der var folk, der skulle på røgdykkeruddannelse. Alle kampinformations konstablerne (KI'erne) var på parameter kursus på Søværnets Taktik- og Våbenskoles Kampinformationskursus (AIS). Oven i dette skulle også lige afvikles det årlige »2.Eskadre Taktisk Seminar« i Frederikshavn, en PLAYEX og en SQUADEX.

Endelig kom så de sidste dage, inden vi skulle afsted. Her opstod det gamle skisma; hvordan får man en elefant ind i et musehul. Der blev stoppet og proppet ting ombord. Blandt andet cirka 50 tons krudt og kugler, cirka 15 tons frostvarer og en astronomisk mængde sodavand.

Endelig/allerede stod der 29. marts på kalenderbladet – dagen hvor vi skulle afsted. Efter endt mønstring kl.0900 (det var jo Langfredag) gjorde de enkelte divisioner skibet klar til sejlads. Alt dette blev fulgt med nysgerrige blikke fra de mange pårørende, der var mødt op. Formiddagen fik hurtigt ben at gå på, og med Eskadrechefens ønske om en god og lærerig tur, begav besætning og familie sig over i cafeteriet, hvor buffeten ventede. Efter endt måltid stillede besætningen op til afskedsparade. Her ønskede Chefen for Søværnets Operative Kommando besætningen og den nyligt tilkommanderede chef god tur. Samtidigt kunne han berolige de fremmødte pårørende med, at deres

dreng og piger ikke var på vej i krig. Til tonerne af Rod Stewards "I am sailing" gled korvetten ud på det spejlblanke Storebælt og landet forsvandt i disen.

Biscayen fra sin mest elskværdige side

Det har på nuværende tidspunkt ikke blæst over 5m/s. Biscayen har vist sig fra sin mest eksemplariske side, delfinderne har givet sig til kende og temperaturen har rundet de 20 grader. Hvad er det så korvetten skal ned at bedrive? – Jo, som en del af Standing Naval Force Atlantic, NATOs stående flådestyrke i Atlanterhavet, skal vi indgå i den farvandsovervågning, der foregår i det østlige Middelhav. Her gælder det om at monitere den skibstrafik, der bl.a. kommer til og fra Suez-kanalen for på den måde at få etableret det nødvendige overblik over området med det formål at kunne kontrollere skibe, der ikke har rent mel i lasten. Alt dette som led i den erklærede krig mod terrorismen under USA's ledelse. Ellers er vores fornemste opgave at vise Dannebrog, for på den måde at give vores holdninger til kende.

PL Nicolai Svane,
OLFERT FISCHER

DANNEBROG 70 år

26. maj 2002

**Kongeskibet DANNEBROG
hejste kommando første
gang den 26. maj 1932.**

**“DANNEBROG skal være dit
navn – held og lykke følge
din fart”**

2. januar 1931 blev DANNEBROG's køl strakt på Orlogsværftet som byggenummer 151, og 10. oktober samme år løb kongeskibet af stabelen. Stabelafløbningen foregik under højtidelige former i overværelse af Majestæterne Kong Christian X og Dronning Alexandrine og resten af Den Kongelige Familie. Efter en tale af Holmens Provst steg Dronning Alexandrine op på en platform, greb en foran for skibet ophængt flaske champagne og knuste den mod stævnen, idet hun udtalte: ”DANNEBROG skal være dit navn – held og lykke følge din fart”. Det nye DANNEBROG gled så flag-smykket ned ad beddingen. Ude i sit rette element nejede hun som hilsen til de forsamlede.

**26. maj blev kommandoen
hejst for første gang**

Den 2. maj 1932 var skibet på prøvetur i Sundet med Kongeparret om bord. Resultatet var tilfredsstillende, og skibet blev derefter afleveret til Marinen. 26. maj blev kommandoen som før nævnt hejst for første gang, og den 4. juni inviterede Kongeparret statsminister Thorvald Stauning og et større selskab bestående af politikere og søofficerer til en præsentation af skibet under en sejlads i Sundet.

**Et hjulskib – det majestæ-
tiske og helt uden rystelser**

Ved udarbejdelsen af projekterne til det nye kongeskib stod valget mellem et nyt hjulskib, et skrudedampskib eller et motorskib. Et hjulskib ville være det majestætiske og helt uden rystelser, men det ville ikke være så

Kongeskibets elegante stævn med flådestationens miljø i baggrunden. DANMARK er for udgående.

sødygtigt som et skrueskib, hvilket der måtte tages hensyn til, idet Kong Christian X ønskede at foretage længere rejser ud i Atlanten til Færøerne, Island og Grønland med sit eget skib. Et motorskib ville kunne tilfredsstillende disse krav og tillige være det billigste i drift. Burmeister og Wain lod forstå, at dersom værftet også denne gang fik et kongeskib i ordre, ville man garantere for, at det blev et skib helt uden rystelser. Men da Orlogsværftet på det pågældende tidspunkt havde ledige byggebeddinger og manglede arbejde, blev det bestemt, at bygningen skulle foregå her. B&W fik overdraget konstruktionen af motorerne og så det selvfølgelig som en prestigesak at få gjort disse så rystefri som muligt.

**Første chef
KK Kristian Emil Ackermann**
Kongeskibets første chef komman-

dørkaptajn Kristian Emil Ackermann – født 10. juli 1883 i København – udtalte i 1932: ”Det nye kongeskib er særdeles velegnet og velindrettet til sit formål og forventningerne er indfriet. Det er indtrykket, at Majestæterne befinder sig godt om bord. Der hersker forbavselse over, at det har været muligt indenfor de givne rammer at indrette det nye skib på så smuk, hyggelig og praktisk en måde. Skibet er fri for rystelser. Støjen fra motorerne mærkes overhovedet ikke udenfor motorrummet, idet man har haft held til at isolere lyden på en særdeles tilfredsstillende måde. Skibet har på sommertogt 1932 opfyldt de krav, som blev stillet til det med hensyn til fart og driftssikkerhed. Skønt DANNEBROG ikke har været ude i så hårdt vejr, at det har været nødvendigt at ligge underdrejet, kan det efter resultatet af en sødygtighedsprøve i Skagerrak med vindstyrke syv og

DANNEBROG fortøjet foran for skoleskibet DANMARK på Flådestation Frederikshavn

Kongeskibet for udgående i Frederikshavn

megen krap sø med sikkerhed siges, at det er et fortræffeligt søskib, som går godt igennem søen, også op imod sø og vind uden at stampe. Det har ualmindelig behagelige, blide bevægelser – ikke særlig store – og skruen har ikke tilbøjelighed til at slå ud af vandet. Med søen tværs, på låringen og agter ind er skibet rent ud ideelt at være om bord i og man har en følelse af, at hækken har fået en ualmindelig god facon.

Skibet er født med afgjort tendens til at ligge på næsen

Skibets stabilitet er tryk og god selv om skibet vel nærmest må siges at være noget rankt, uden dog at være for rankt. På sødygtighedsprøven lå skibet nærlig på den vandlinie, der fra Skibstilsynet er opgivet som den bedste. Men da skibet er født med afgjort tendens til at ligge på næsen, efterhånden som der forbruges olie og vand, vil det være ønskeligt, om der i agterskibet under hofholdningens kælder permanent anbringes ca. 15 tons ballast.

Som manøvreskib er det godt. Vinden synes ikke at have den magt over skibet, som man skulle forvente som følge af den høje overbygning. Dog skal det i denne forbindelse anføres, at det i den forløbne sommer har været så lidt blæsende under manøvrer, at der intet med sikkerhed kan udtales herom”.

Uden at komme ind på alle de mange forbedringer og ombygninger, der er blevet foretaget i årenes løb, kan vist roligt siges at skibet i dag fremstår som det bedste og smukkeste af sin art i verden.

Af næstkommanderende,
orlogskaptajn Harald R. Joensen

Kilder: ”De danske kongers skibe” af kommandørkaptajn R. Steen Steensen og ”Generalrapport 1932”.

Den Mobile Base's deltagelse i øvelse BALTIC BRIDGE 2002

Hjemvendt efter et halvt år som Transport Kompagni ved KFOR REAR HQ i Skopje, Makedonien, samt hertil hørende frihedsafvikling, er MOBA igen tilbage i aktion omkring de danske farvande. For ikke helt at træde ud af de internationale vaner, som vi har tilagt os, så er vi tilbage som deltagende enhed i øvelse BALTIC BRIDGE 02.

BALTIC BRIDGE 2002

BALTIC BRIDGE er en årligt tilbagevendende, bilateral flådeøvelse mellem Sverige og Danmark indenfor rammerne af Partnerskab for Fred (PfP). De svenske enheder kom fra 3. YTSTRITS FLOTILLE i Karlskrona. Der var tre enheder af NORRKÖ-

BING-klassen, tre enheder af HUGIN-klassen, depotskibet TROSSÖ, en CH-46 helikopter samt en logistikenhed (SW Log unit). Den sidstnævnte tog turen over broen og kørte under øvelsen sammen med MOBA. Danske deltagende enheder var VIBEN, en flådehelikopter (DA LYNX), Søværnets Taktik og Våbenskoles Artillerikursus på Sjællands Odde (ASO) og MOBA.

– En rimeligt stor helikopter

I forbindelse med øvelsen fik MOBA for første gang nogensinde besøg af en svensk helikopter CH 46 (SEA KNIGHT) for at betjene denne med brændstof og opdatering af den taktiske situation. Under landingen ved ASO kunne man mærke trykket fra de to rotorer og føle, at der var tale om en rimeligt stor helikopter.

Efter servicering af helikopteren og dens 5-mands besætning lettede den igen. To besætningsmedlemmer fra MOBA's operative sektion fik mulighed for at flyve med ud til det svenske depotskib TROSSÖ, hvor den svenske eskadrechef, kommandør Leif Nylander, skulle hoistes. Efter en flyvetur ude over det smukke, sydlige Kattegat og Nordsjælland returneredes til MOBA, hvor den svenske eskadrechef blev modtaget af Chefen for 2. Eskadre kommandør Søren S. Thorstrup.

Planlagte øvelsesaktiviteter for bevogningsstyrken i fremtiden

Efter visit og rundvisning på MOBA blev den svenske eskadrechef fløjet tilbage til depotskibet. Efter denne transportopgave deltog helikopteren i yderligere to serials med MOBA og enhederne til søs.

Udover den internationale øvelsesaktivitet til søs, var der indlagt en bevogningsøvelse med Marinehjemmeværnet. Det drejede sig om det hjemmевærnskompagni, der nu er desig-

Eksport af dansk ledelse og pædagogik

neret til MOBA, som afløsning for den tidligere værnepligtige bevogningsstyrke. Det var inviteret til at deltage som bevogningsstyrke for MOBAs missilbatteri – både under forlægningen samt under opholdet på Klintebjerg.

Straks efter ankomst på pladsen, som i forvejen var sikret af en gruppe, etableredes missilbatteriet med dertil hørende sløring af køretøjerne. Ved 22-tiden blev første angreb sat ind af en fjendtlig gruppe. Ved den efterfølgende evaluering blev der planlagt øvelsesaktiviteter for bevogningsstyrken i fremtiden. Det var første gang bevogningsstyrken deltog i en reel øvelse, og med lidt mere interaktion tegner det godt.

Øvelsesprogrammet i øvrigt omfattede:

- Taktisk kommando over en lille multinational Pfp flådestyrke.
- Artilleriskydninger ved Sjællands Odde.
- Sømandskab.
- Havariøvelser.
- Navigationsøvelser i dansk farvand.
- Samarbejde mellem svenske helikoptere og MOBA.
- Luftforsvarsøvelser med deltagelse af Tornado-jagerfly fra den tyske flåde.

Endelig afsluttedes øvelsen med et besøg i København, hvor der bl.a. blev afviklet en fodboldturnering, som HSWMS KAPAREN (desværre) vandt.

Samlet set var BALTIC BRIDGE en øvelse med et godt udbytte, og samarbejdet mellem svenske og danske enheder fungerede godt.

MOBA

I 1996 startede et bilateralt projekt mellem Danmark og Estland indenfor rammerne af NATOs Partnership for Peace (Pfp) program. Danskerne forpligtigede sig til at hjælpe esterne med at uddanne mellemledere til søværnet, indtil de selv var i stand til dette. Undervejs er det danske forsvars pædagogiske principper blevet indført som grundlag for alt undervisning i det estiske forsvar og man overvejer at indføre de danske ledelsesprincipper på tilsvarende vis.

Uddannelsen primært i Danmark

I 1997 uddannede Søværnets Sergent- og Reserveofficersskole det første hold på 12 estere og siden har man kørt uddannelsen primært i Danmark. Ifølge planen skal Estland selv stå for uddannelsen i 2003, så i år har man valgt at lægge den første halvdel af uddannelsen i Estland og den sidste halvdel i Danmark. Til næste år skal hele uddannelsen foregå i Estland, dog stadig med dansk konsulentbistand.

Holdofficer, premierløjtnant Aksel Primdahl og faglærer, seniorsergent Allan Hansen har været seks uger i Tallinn. Deres opgave har været at undervise eleverne, samt rådgive den estiske flåde om uddannelsesspørgsmål. Efter de første seks uger har instruktørerne taget eleverne med til Danmark, hvor resten af uddannelsen er blevet gennemført på Søværnets Sergent- og Reserveofficersskole.

Både sømand og repræsentant

I år har 11 elever gennemført uddannelsen. De er blevet uddannet primært i pædagogik og ledelse. Indholdet er først blevet gennemgået teoretisk og siden har eleverne fået mulighed for at anvende det lærte i praksis i andre fag. Eleverne er også blevet undervist i sømandskab, de estiske regler og bestemmelser, samt takt og tone. En befalingsmand i søværnet skal både være sømand og kunne repræsentere sit land i udlandet. Det kræver at man ved hvilket bestik, der anvendes til hvilken ret og hvilke emner man kan tillade sig at diskutere i de forskellige lande.

Grænseoverskridende situationer

Sidst i uddannelsen har eleverne været på en uges øvelse i felten. Her har de fået muligheden for at afprøve ledelsesteoriene i praksis. Eleverne får ikke andet end et par timers søvn hver nat og heller ikke meget at spise. Samtidig bliver de på skift leder af gruppen og skal løse forskellige hårde opgaver. Målet for øvelsen er at eleverne oplever sig selv i grænseoverskridende situationer og prøver ledelse i vanskelige situationer i uvanlige omgivelser.

Overværet af den estiske ambassadør

Den 24. april blev uddannelsen afsluttet ved at eleverne fik overrakt deres eksamensbevis af Chefen for Søværnets Sergent- og Reserveofficersskole, kommandørkaptajn Chris Sørensen.

De blev også udnævnt til befalingsmænd i det estiske søværn. Udnævnelsen blev foretaget af den estiske forsvarsattaché og overværet af den estiske ambassadør. Straks efter højtideligheden rejste eleverne hjem til Tallinn, til et glædeligt gensyn med venner og familie.

Vedlagt er et indlæg, der blev bragt i et estisk pædagogisk fagblad i 2002. Det er skrevet af Erki Kaikkonen, som gik på uddannelsen i 1997 og det fortæller om elevernes syn på uddannelsen.

Aksel Primdahl, Premierløjtnant, Holdofficer for Estland

Brev til Den Estiske Læreravis i 2002 i forbindelse med uddannelsesdebatten i Estland

Det er skrevet af Erki Kaikkonen, som var elev på SGU EST 1997.

Hej. Her kan jeg fortælle om min erfaring med uddannelse.

I 1997 gik jeg på (det estiske) søværnets sergentkursus i tre måneder, som blev gennemført af danskere. Det gav mig en uforglemmelig oplevelse.

Helt fra starten blev der forklaret, at de ikke var lærere, men vejledere. Alting i undervisningsprocessen var opbygget på vores aktive deltagelse. Derudover var det alt andet end militaristisk. Vi lærte psykologi, socialpædagogik, ledelse, sociologi osv.

For os, værnepligtige, var det som en gave, der faldt ned fra himlen. De officerer, som underviste os, havde – til forskel fra estiske officerer – et menneskeligt forhold til os. De var meget mere – de var venner. Deres professionalisme og måden på, hvordan kurset var gennemtænkt, var simpelt hen fremragende.

Vi skulle også selv undervise i de samme ting, som vi havde lært, for at træne vores kundskaber i pædagogik. Vi blev undervist i færdigheder, som man burde have undervist i allerede i folkeskolen; samarbejdsevne, gruppearbejde, hvordan man skal lytte, hvordan tage notater. Vi lærte vores egne stærke og svage sider at kende. Et af kursets mål var at påvirke vores holdninger, og det lykkedes. Vi lærte at se andre mennesker ved siden af os og tage hensyn til dem. For estere er det ikke en helt vant situation, at man skal deltage aktivt i undervisningen, men vi lærte at gøre det og resultaterne var rystende – synergien virkede. Vi blev mere selv-sikre og frygten for at sige noget for-

kert forsvandt (meget forskelligt fra vores skoler, var det tilladt at lave fejl), og det smeltede isen i os.

Flere af os fik vækket en kreativitet, hvis eksistens vi slet ikke var bevidste om.

Fra den estiske folkeskole har jeg kun tågede informationspletter tilbage, det meste er slettet. Kan det så virkelig betale sig, at have et uddannelses-system, som er baseret på faktisk videlse?

Danskerne derimod lærte os ting, som hjalp os at klare os selv, og dette på kun 3 måneder. Mennesket er jo et socialt væsen og det primære er kommunikation/forhold til medmennesker. Men hvis denne del er udeladt i uddannelsen, skal man anstrenge sig tre gange mere. Derudover er der mange andre værdier, som viser sig at være helt ukendte for nogle af de mennesker, som beskæftiger sig med uddannelsesudvikling i vores land.

Den danske erfaring har haft en indflydelse, som min tidligere skolegang, folkeskole og to afsluttede erhvervsskoler, ikke har været i stand til. Lige nu, takket være danskernes indflydelse, fortsætter jeg på et gymnasium. De vækkede også min interesse for sociologi og pædagogik, som er mit næste mål.

Men når jeg tænker på pædagogik, så er jeg ikke sikker på uddannelseskvaliteten i vores land, efter at jeg en gang har smagt fra honningglasset. Jeg tror, at hvis man i vores skoler underviste på samme måde, ville eleverne komme væltende til skolerne.

På uddannelsesforum hørte jeg mange gode tanker og jeg forstod, at tingene i Estland også er ved at blive bedre. Der er mennesker, som seriøst beskæftiger sig med de ting. Men trods alt det jeg hørte fik jeg et ind-

tryk af, at man prøvede at opfinde den dybe tallerken igen. Alle vidste hver især, hvordan man skulle, men sammen vidste man det ikke. For eksempel vil danskerne helt sikkert række hånden ud og hjælpe os med råd og kræfter, hvis vores stolthed bare tillod os at spørge. Det er jo meningsløst at opfinde noget, som allerede findes et andet sted og fungerer udmærket. Logisk set er det jo direkte dumt.

Danskernes mottoer var samarbejdsevne og tilpasningsevne. Selvfølgelig vil nogen sige, at deres kulturelle kontekst er noget andet end vores, men hvad så? Vi kan ikke alene lære af de ting, som er lykkedes for dem, men også af de ting, som de har gjort forkert. Man skal ikke kun lære af sine egne erfaringer og fejl, men også af andres. Og i Estland har vi allerede tilstrækkeligt mange mennesker, som har læst i Danmark eller Norge, spørg bare! Alle, som har læst der og som jeg har snakket med, fortæller om deres oplevelser i skyhøje vendinger. Selvfølgelig har de også deres svagheder, men for os er der flest positive ting. Men det ville betyde en fuldstændig omvurdering af mange af vores værdier, som Tiiu Kuurme (en tidligere debattør, estisk red.) også har hentydet til. Desværre ser det ud som om vores mennesker bare ikke forstår eller ikke vil. Det er synd.

Jeg er helt enig med dette brev (tidligere indlæg, estisk red.) og jeg vil også spørge: Hvad er vores uddannelsesfilosofi? Det er nøglespørgsmålet. Det skulle helst ikke kun være et par specialister, som skriver det sammen. Der er mange ting, som vi selv ved, men der er endnu flere ting, som vi kan lære af andre.

LAD OS VÆRE SAMARBEJDSVILLIGE.

Med venlig hilsen
Erki Kaikkonen

LOMMEN til Den Lettiske Flådes 10-års Jubilæum i Riga

9. april 2002 sejlede LOMMEN fra Korsør med Riga som mål. Formålet var at repræsentere Danmark ved den lettiske flådes 10-års jubilæum. Alle om bord så frem til nogle eventyrrige dage i Letlands hovedstad. Det skulle vise sig at blive en god og handlingsmættet tur. Her følger beretningen om besøget, hvor også skibe fra Estland, Litauen og Holland deltog sammen med værtsnationens.

Parade og kransenedlægning til søs

LOMMEN sejlede fra Flådestation Korsør tirsdag den 9. april og gik ind i Rønne undervejs for at fylde olie. Sejladsen gik som planlagt med godt vejr og gasturbinefart op mod Riga Bugt, hvor den søværts del af det ceremonielle program begyndte torsdag kl. 1050.

De deltagende enheder var de lettiske flådeskibe IMANTA, LINGA, LODE, BULTA, NAMEJS, og kystvagtsskibene ASTRA og KOMETA. Fra Estland deltog ADMIRAL PITKA, fra Litauen SELIS, SKALVIS og SUDUVIS, fra Holland HELLEVOETSLUIS og MAASSLUIS og endelig fra Danmark LOMMEN.

Efter rendezvous indgik alle skibene i en fælles formation og der blev så sejlet formationssejlads under afholdelse af parade og kransenedlægning til søs. Derefter gik alle i havn og det var selvfølgelig LOMMEN, der skulle ligge på siden af ADMIRAL PITKA – det tidligere danske inspektions-skib BESKYTTEREN. Vel fortojet, opklaret og orlogsmæssigt udhalet kunne man nu gå i gang med det officielle program, som også indeholdt perioder med mulighed for at stifte bekendtskab med det lokale kulturliv.

Admiral PITKA
(Tidligere BESKYTTEREN)
og LOMMEN fortojet i Riga

Parade, ceremoniel gudstjeneste og kransenedlægning

Den følgende formiddag var der arrangeret parade, ceremoniel gudstjeneste og kransenedlægning ved Fri-

hedsmonumentet i hjertet af Riga. LOMMEN stillede med alt disponibelt personel på kajen. Fanen blev rullet ud og med selskab af Tamburkorpsset og under politiskorte gik turen

Forårsidyl langs den 8 sømil
lange indsejling til Riga

Morgenrøde i Rigabugten

op til Rigas Domkirke, hvor gudstjenesten blev afholdt. Kirken daterer sig tilbage fra det 13. århundrede. Den er stor og flot og rummer et af de 10 bedste orgler i verden. Dette blev bygget i 1884 af det tyske orgelbyggerfirma Walcker og har ikke mindre end 6718 metal- og træpiber.

Gudstjenesten foregik dels på engelsk og dels på lokalsproget. I den engelske del, i det mindste, var præstens hovedbudskab, at så længe en soldat kæmper for frihed og lighed, vil han kunne gøre mange gode ting for menneskeheden.

Efter gudstjenesten marcherede pa-

raden til Frihedsmonumentet i Riga. Her foretog honoratiorens og officielle repræsentanter under akkompagnement af passende melankolske toner kransenedlægning i respekt for fri-

Havaristen MHV LUNA og ministrygeren KALEV fra Estland

Sightseeing i Riga by

SKALVIS fra Litauen klar til slæbning

hedskampens ofre. Derefter gav Tamburkorpset endnu engang et bevis på, at man godt kan blande militær disciplin, jazz og humor og stadig få et imponerende flot show ud af det.

Rigas seværdigheder og kulturelle liv

Eftermiddagens program bestod af en officiel lykønskingsceremoni udført af og for officererne, medens sergenter og menige kunne drage tilbage ombord til velfortjent afslapning. De der orkede det kunne gå i land for at stifte bekendtskab med Rigas seværdigheder og kulturelle liv. Aftens officersbal blev kulminationen på en lang og festlig dag.

Lørdag formiddag blev der afholdt et sportsarrangement og igen stillede LOMMEN i stærkeste formation. Der blev dystet i indendørsfodbold og tovtrækning. I første disciplin sikrede navnlig kabyssens repræsentanter den fortjente førsteplads med et par afgørende scoringer i sidste sekund i to af kampene. Tovtrækningen blev vundet af hollænderne og vi måtte her nøjes med at blive nummer to. Hjemme på »Riga Passenger Terminal« var der åbent skib fra 1200 til 1600. Vi havde i LOMMEN 607 gæster, så vagtholdet havde rigeligt at se til. Den vagtsfri del af besætningen be-

Forberedelse til kransnedlæggelse til søs

nyttede lørdagen til at gribe deres chance for social adspredelse og stifte bekendtskab med lokale seværdigheder og folkeliv.

”Cosi fan tutte”

Lørdag aften var det sergentgrup-

pens tur til det officielle sergentbal. Den danske konkurrenceånd gjorde endnu en gang udslaget. Det er jo nok de færreste, der kan præstere både at hjemtage 1. præmien ved ”De åbne mesterskaber i Lambada” samt i en konkurrence i geografisk fjernkending ud fra satellitbilleder at få en dansker øverst på podiet. Andre udnyttede den officielle invitation til at opleve Mozarts ”Cosi fan tutte”. Operaen blev til alles forbløffelse fremført i en meget moderne opsætning med utallige humoristiske indslag. Søndag var de mange officielle arrangementer slut, så om formiddagen var der arrangeret en sightseeingtur i den gamle by, som de fleste nu var i stand til at finde rundt i.

Klokken talje gik trosserne

Alle rettede nu deres opmærksomhed imod kulturelle bygningsværker og på trods af, at vejret var skiftet fra høj sol, som på de øvrige dage, til gråt og regn, var busturen meget vellykket. Guiden Lillian fortalte levende om landets historie, bygningerne og livet i byen gennem tiderne. Turen, der blandt andet gik forbi præsidentpaladset, regeringsbygningen, børsen og den bygning hvor Richard Wagner komponerede i en fireårig periode, endte ved Rigas museum om besættelsestiden (perioden 1941-1990), hvor der ligeledes var guidede rundtur. Efter turen står tilbage et indtryk af en by og et land med en særdeles spændende historie, hvortil der den dag i dag stadig findes mange velbevarede vidnesbyrd.

Søndag aften blev tilbragt om bord og tankerne på hjemrejsen begyndte at melde sig i bevidstheden. Næste dag klokken talje gik trosserne og skibet stævned hjemad.

Byen havde gemt sig i et tæppe af tæt tåge som kontrast til det strålende solskin, vi havde under indsejlingen. Det sidste vi hørte fra Riga, var operatøren ved »Riga Traffic«, som med let krøllet engelsk sagde: »Ingen trafik på Daugava. Tak for denne gang og god tur hjem!«.

Her fra LOMMEN skal tilsvarende lyde:

»Tillykke med jubilæet og god vind frem over – Letland«.

LOMMEN

TERMA – Danmarks største og mest alsidige industrivirksomhed med en vinkel på forsvaret

TERMA i Lystrup set fra syd

Deres udsendte har været på rundtur i den stadigt voksende og nærmest landsdækkende virksomhed, der som fælles navn har det velkendte århusianske TERMA. Fra først at være en lille hobbyvirksomhed for to mekanisk begavede brødre, er TERMA nu en højteknologisk sammenslutning af 5 forskellige arbejdspladser, der hver på sit felt ligger fremme på forsiden af den globale »State-of-the-Art« bølge.

Danmarks eneste spillekort

Inden for visse specielle områder er den Danmarks eneste spillekort, når det gælder om at følge med i udviklingen og fastholde og forøge antallet af arbejdspladser på dette unikke niveau, der virker så inspirerende på alle andre arbejdspladser og forskningscentre her i landet. TERMA beskæftiger sig med rumfart, luftfart, kommando- og kontrolsystemer til maritimt brug og til brug for luftforsvarssystemer. De udvikler radarsystemer til skibs-, land- og ubådsbrug. TERMA har hovedsæde i Lystrup ved Århus og der-

til 4 fabrikker i Danmark og faciliteter i Italien, Tyskland og Holland. TERMA ejes af Thomas B. Thrige Fonden. Det har vist længe været et gensidigt ønske i Søværnet og TERMA at give et mere udtømmende billede af den fantastiske udvikling, der er i gang til glæde for Forsvarets mange interesser inden for højteknologi – både ud-

viklingsmæssigt og operativt. De to dage, der var sat af til en rundtur på samtlige faciliteter, gav da også et rigt facetteret billede af den pionerånd og arbejdsglæde, der er en nødvendig forudsætning for vedvarende udvikling – og indtjening. Det sidste er jo i den demokratiske og frie del af verden til syvende og sidst det afgørende

Grenå – produktion af dele til F-16

bevis på sund økonomi. Det er ikke nok at have de rigtige ideer, de fineste genier og den bedste uddannelse. Produkterne skal også kunne sælges og pengene inddrives. Ser man nemlig på salgshallene og specielt på hvem, der køber TERMA-produkter rundt om i over halvdelen af verdens lande, behøver man ikke yderligere bevis på virksomhedens evne til at overleve i den stigende konkurrence på verdensplan.

– det rette svar kan gøre ejermænd til millioner

Hvad er det så der giver Terma konglomeratet den lille kant i forhold til andre danske firmaer inden for samme kategori. Ja, det er vel det spørgsmål, hvis rette svar kunne gøre ejermænd til millioner i løbet af no time. Så derfor kære læser, hæng på beretningen om besøget og den besøgte. Kan være, at du finder en kant af den rette inspiration til at prøve en ny vinkel på det, du beskæftiger dig med! Terma er først og fremmest opstået ud af glæden ved at arbejde med spændende jordnære, mekaniske ting. Udviklingen har strakt sig over et par menneskealdre med rødderne solidt plantet i den jyske muld – nærmere betegnet i landsbyen Lystrup lige uden for Århus. Her er man stolt af at have fabrikken, som har præget lokalsamfundet i høj grad. Uden at skulle fortælle hele historien om fabrikkens opståen og udvikling vil jeg koncentrere mig om fem aspekter, som jeg oplevede dem gennem mit besøg og de redegørelser, der fulgte med – givet af mine kompetente og nærmest alvidende værter. De fem aspekter er:

- virksomhedskulturen
- den teknologiske spændvidde
- beliggenhed og faciliteter
- niveau- og kommunikationsfællesskab med kundekredsen
- ansvarligheden

Virksomhedskulturen

Man taler internt om TERMA-kulturen – og man kan mærke den, når man kommer rundt til de mange afdelinger og deres underafdelinger. Det

Grafisk præsentation af firmaet

Den teknologiske spændvidde

Fra satellitten Ørsted til kanonildledning. Rundturen giver luft under de teknologiske vinger. En af hemmelighederne ved virksomhedens succes er den stadig vågne opmærksomhed på de nicher udviklingen i det teknologiske verdensbillede hele tiden danner – også for de små, men vågne foretagender. Det kræver evne til at se udviklingsmulighederne og mulighed for at frigøre eller kontrahere med de rigtige teknikere/opfindere til at udføre de nødvendige »opdagelsesrejser« ud i opdagede nye områder. Men det kræver specielt også evne til at tro på mulighederne og penge til at finansiere eventyrerne, som det vel altid er i begyndelsen. Når vi taler om så komplicerede og avancerede projekter som TERMA har kastet sig ud i, må der være en stor organisation og servicemulighed til stede for at kunne opfange alle fejlskuddene og til stadighed virke opmuntrende og inspirerende. Det er noget de andre fem aspekter sikrer.

Beliggenhed og faciliteter

At ligge i Lystrup i den nordlige ud-

er næsten, som når man kommer ombord i det alle søfolk kan genkende som et »lykkeligt skib«. Det er noget man får på fornemmelsen, så snart man betræder dækket og sjældent tager fejl af. Efter at have set og fornemmet TERMA vil jeg sige, at her er et lykkeligt skib, selvom det er delt op i 5 afdelinger spredt ud over det ganske land. TERMA har selv formuleret disse fornemmelser i et lille hefte om firmaets målsætninger, visioner og kultur. Det er min erfaring at noget sådant kun kan lykkes i længden, når den ønskede tilstand allerede findes – som en information måske til nye medarbejdere og så naturligvis kunderne, hvis disse ikke selv skulle fornemme det. I forsvaret har vi forsøgt at formulere »kulturen« – vel siden organiserede forsvarsenheder (læs kampenheder) opstod gennem fælles opildning og motivering til kamp og beredskab. Her er også den væsentlige forskel, at kamp er dødsens farlig og klargøring til den oftest er fyldt med dødsens kedelig ventetid. I nyere og moderne tid har vi dog gennem vore kursusinstitutioner udviklet en ganske avanceret managementkultur, som gør, at forsvaret fremstår som en moderne koncern, hvor mange af de samme ingredienser som indeholdt i TERMA's formulering findes. Vi må så i samme åndedrag erkende, at de værnsvise forskelle i nogen grad forhindrer den ideelle tolkning af alle de gode leveregler og hensyn til den gode tone.

Fabrikken i Lystrup set lidt fra oven

Kontrol station – nyt koncept for nærluftforsvar

kant af Århus – er det kimen til succes? Ja til en vis grad. Her er et godt kreativt miljø udviklet gennem en lang årrække. Så lang at ingen i den mest kreative gåpå-alder kan huske, at det har været anderledes. Det giver en tillid til kontinuiteten, som ikke kan slås med fagter, store ord eller

frynsegoder. At Århus er en universitetsby med teknologisk institut og en lang række af uddannelses- og forskningsinstitutioner sikrer, at der hele tiden kan skabes modspil og navnlig medspil hos forskning og ungdomsuddannelse og rekruttering.

De nyere afdelinger hos Terma ligger

spredt – så symbiotisk samvirke kan opstå på flere planer. Grenå delen kan nås på under en time og kan derfor trække på mange af de samme faciliteter, som grundorganisationen i Lystrup. De sjællandske besiddelser, derimod, skal benytte fly for at nå daglig interaktion. Med bil, bro og færge er der nu heller ikke så langt, som der har været qua de gode motorveje mellem lokaliteterne. Men for den travle ingeniør eller manager er det en belastning at skulle køre selv – så langt.

Moderne kommunikationssystemer, inklusive Internet og E-mail, kan klare de fleste daglige koordinationsproblemer mellem de adspredte dele af koncernen, men de vigtige beslutninger og de mere følsomme dele af udviklingsprocesserne kræver personlig kontakt. Men ikke kun den interne proces kræver rejsepenge. Det behandles yderligere i næste afsnit.

Det kan godt være, at den spredte beliggenhed somme tider virker irriterende for de enkelte specielle arbejdsprocesser, men det er mit indtryk, at spændingen mellem miljøerne og kulturen, som selv i dette lille land er forskellige fra Østjylland til Nordsjælland, bidrager positivt til en sund intern konkurrencestemning.

Niveau- og kommunikationsfællesskab med kundekredsen

Rejseudgifterne er betydelige til oprettelse og vedligeholdelse af kundereationer. Kunderne kræver i langt de fleste tilfælde personligt fremmøde – hver gang der stilles et spørgsmål eller tvivl kan forventes at opstå. Og som man kan forstå af fortegnelsen over kundekredsen, findes rejsemålene for kundeplejen overalt på kloden.

Når det gælder søværnet, finder vist begge parter, at samarbejdet bedst bygger på personlig kontakt med både materielkommando og brugerne ude i den spidse ende. Hos operatørerne, hvor de daglige små irritationsmomenter viser og hvor ideer til forbedringer mange gange opstår spontant. Hvis disse ideer ikke kan få et passende modspil skaber de frustration og manglende præcision i den endelige udformning i produkterne.

TERMA i Allerød – kunst på væggene overalt

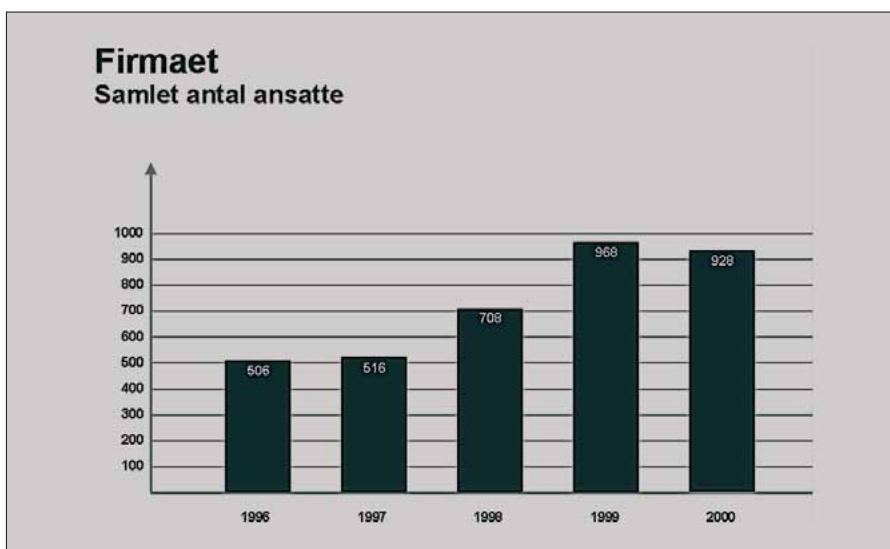
Præsentation af fornyelser til kystradar-systemerne

TERMA i Birkerød, moderne byggeri

Det er derfor vigtigt, at udviklerne får passet ind i de voldsomt stramme tidsplaner, at komme rundt i enhederne – at sejle med i øvelser for at komme ind i selve det operative miljø og at lære nogle af de dygtige operatører at kende.

Alt i alt har jeg indtrykket af, at Terma lægger stor vægt på netop det at forstå kundens behov på den anden side af en udvikling, som kunden næppe kan drømme om. Altså evnen til at forestille sig kundens behov efter Terma har produceret et nyt system og gjort det operativt. Har man ramt lige det, der så kan lade sig gøre og dækket de deraf rindende nye muligheder for at tage nye opgaver ind. Ethvert nyt system har jo en vis tid fra ide til operativ status. Det dygtige firma, som overlever i den meget skræppe konkurrence på verdensplan, hvor mange firmaer har fantastiske ressourcer til rådighed enten i form af nærmest ubegrænset kapital eller regeringer i ryggen, er det firma der kan ramme kundens forventninger – på den dag, hvor han modtager produktet og tænder kontakten.

Ansvarligheden

En af de kvaliteter man som kunde søger – blandt andre interessante ting – som for eksempel udbudsprisen – er ansvarligheden, der dækker over begreber som; evne til at holde sikkerheden intakt, graden af kvalitetskontrol og overholdelse af pris, leveringstid og specifikationer.

Hvis man studerer Terma's generelle funktion og firmaets hidtidige præstationer, vil jeg placere TERMA smukt – resulterende i et godt image i søværnet.

Det er tanken at følge denne beretning op i næste nummer med en nærmere beskrivelse af de projekter TERMA har gang i for søværnet.

Red.

Det mobile Miljøberedskab

Søværnets eksperter inden for kontrol af et skib, mistænkt for olieforurening, er blevet uddannet ved Søværnets Taktik- og Våbenskole, Kampinformationskursus (AIS).

Et "tanker-safety" kursus

19. november 2001 mødte 10 topmotiverede, glade og forventningsfulde elever op på AIS. De skulle gennemgå miljøkontrollkursus (MKK). De var alle maskinmestre med stor erfaring fra sejlen i tjeneste i søværnet og nogle også med erfaring fra handelsflåden.

Desuden deltog 6 mand fra Division 34/35 og Søværnets Operative Kommando i kurset.

Uddannelsen varede 12 dage startende på AIS, hvor alle gennemgik et "tanker-safety" kursus. Dette kursus sætter kursisten i stand til at begå sig på de handelsskibe, der bærer betegnelsen "no smoking". Det giver blandt andet viden om nødvendigheden af at benytte gas- og eksplosionssikret udstyr samt farligheden ved statisk elektricitet.

En meget venlig kinesisk besætning

Efter 5 dages teori forlagde vi til Århus for at gennemgå den praktiske uddannelse hen over weekenden. Skibsinspektør Jens Povlsen fra Søfartsstyrelsen (SFS) ankom lørdag morgen og gennemgik de procedurer som styrelsen arbejder med under "Port State Control". Alt imens premierløjtnant af reserven, Jens Mygind, fra Kattegats Marinedistrikt (KGM) arrangerede et besøg på CARL MESEM, en Bulkcarrier på 43.880 t i Aarhus havn. CARL MESEM havde en meget venlig kinesisk besætning, der velvilligt lod os gå "på opdagelse" i maskinrummene. Disse havde en størrelse, der let kunne indeholde en

Standard Flex – 300, hvorimod deres hovedmaskine næppe kunne placeres i en THETIS-klasse.

Om bord blev skibets certifikater gennemgået, specielt International Oil Pollution Prevention Certificate (IOPP) og oliejournalen (oil record book).

Herudover blev der grundigt gen-

nemgået de mange forskellige steder, hvor der kan og bør tages olieprøver i forbindelse med en kontrol. Søndag formiddag lå et tankskib på 107.544 t klar på olieterminalen i Fredericia. Her repeterede vi gårsdagens lærdom samt gennemgik de specielle forhold i rum og tanke, der gælder for et tankskib.

Kursister og instruktører i brovingen.

Kursister, instruktører og besætning i CARL MESEMs maskinrum (bemærk brændstofslangen).

Forurening i Århus Bugt – begået af en færge?

Mandag var dagen hvor eleverne skulle demonstrere sund fornuft under et situationsspil om bord på METTE MOLS med afgang kl. 0630 fra Århus. Eleverne blev delt i to hold, hvor det ene fik en teoretisk opgave og det andet en praktisk opgave. Begge delopgaver havde samme formål; at bevise – eller det modsatte – om en "tænkt" forurening i Århus Bugt kunne være begået af færgen. Iklædt keddragter gik jagten op og ned ad lejdere i maskinrummene for at tage olieprøver og til broen for at kontrollere skibets certifikater. Under opholdet i Kalundborg skiftede holdene om og nye olieprøver blev taget og nye tanker tænkt. Vel ankommet tilbage til Århus tog vi afsked med hovedaktørerne fra Søfartsstyrelsen og Kattøgats Marinedistrikt og returnerede til Frederikshavn for at gennemgå de sidste 4 dages teori.

Politiinspektører, jurister –

Undervisningen blev her varetaget af politiinspektører, jurister samt tjenstgørende officerer, således at alle aspekter for gennemførelse af kontrol kom frem på bordet præsenteret af de folk der ved, hvor skoen trykker og hunden er begravet. Der blev også tid til at gennemgå og kommentere de retningslinier som det mobile beredskab skal arbejde med og under. 30. november forlod 32 kursusbeviser og 16 mand AIS. Det mobile miljøberedskab var nu klar til indsættelse fra årets begyndelse – 1. januar 2002.

Overdrages sagen til politiet –

Det mobile miljøberedskab består af 6 hold med 2 mand på hver. Holdet er på 2 timers varsel døgnet og året rundt. I de tilfælde, hvor der observeres olieudslip fra et skib i de danske farvande, vil vagtholdet blive aktiveret af Stabsvagten i Søværnets Opera-

tive Kommando. Holdet vil så enten blive fløjet ud til den søværns enhed, der er ved "synderen", eller også vil holdet blive samlet op i en havn. I begge tilfælde medbringes det udstyr, der er nødvendigt til bevisindsamlingen. Holdet indgår derefter i enhedens boardinghold og det efterfølgende arbejde med bevissikring. Dette foregår i et nært samarbejde mellem boardingholdet, den statslige centrale enhed (jurister i Forsvarskommandoen) og Søværnets Operative Kommando. Efter bevisindsamling, afhøring og konstateret lovovertrædelse bliver skibsføreren forelagt et tilbud om en administrativ bøde – udenretlig afgørelse – som han kan acceptere eller ej. Hvis han ikke accepterer bødeforlægget, overdrages sagen til politiet og den civile retsinstans.

Jan Bøcker Johansen

Jubilarstævnet 2002

Søndag den 25. august afholdes Marineforeningens årlige Jubilarstævne på Holmen til minde om hver enkelt indkaldelse til Søværnet.

Årets Jubilarstævne er for indkaldelsesårgangene med endetal 2 og 7 (25-, 40-, 50-, 60-, 65- & 70-års jubilare). Deltagelse er ikke betinget af medlemskab af Marineforeningen. Ikke-jubilare blandt Marineforeningens medlemmer kan også tilmelde sig, jubilare har dog fortrinsret.

Deltagerpris: Medlemmer kr. 200,-
Ikke-medlemmer kr. 225,-

Dagens Program:

09.00-10.00: Ankomst & samling v. Nyholmsporten (Henrik Gerners Pl.). Kvindelige Marineres Musik Korps underholder,

10.00-10.15: Andagt v/ orlogspræst og kransenedlægning ved mindestenen for Søværnets faldne under 2. verdenskrig,

10.15-10.30: March til Søværnets Officersskole (SOS),

10.40-11.20: Modtagelse af bl.a. Søværnets Taktik- og Våbeninspektør og Landsformanden, der bringer Søværnets og Marineforeningens hilsner til jubilarene. Admiral Carstensens mindebøger uddeles

11.20-12.45: Pause – jubilarene fotograferes, forfriskning,

13.00-15.30: Skafning på SOS, menu: sild, Holmens luksusbiksemad m/ spejlæg – 1 øl og kaffe. Kammeratligt samvær

15.30: Jubilarstævnet slutter

TILMELDING: Skriftlig, der skal være landskontoret i hænde senest

fredag den 19. juli 2002. Sendes til: Marineforeningen, Amaliegade 33C, 1256 Kbh. K. (kuverten mærkes 'Jubilarstævne').

Betaling, med check eller på giro (2 00 16 08), afsendes så betids, at den er Marineforeningen i hænde senest fredag den 19. juli 2002 med korrekt og tydeligt navn, adresse og årgang. Medlemmer skal desuden påføre afdelingsnavn og medlemshovednummer.

BEMÆRK! Billetter kan ikke købes ved personlig henvendelse på Marineforeningens landskontor.

HT's buslinie 8 kører mellem Hovedbanegården og Nyholm. HT's vandbus sejler mellem Nordre Tolbod & Nyholm 1 gang i timen. Ret til ændringer forbeholdes.

VEL MØDT!

BIRGER TYKSKOV
Jubilarudvalget

Delfinerne i Slipshavn

Under øvelse BLUE GAME 02 (april/maj 2002) deltog fire delfiner fra USA i minesøgningen i danske farvande sammen med øvelsens andre minesøgningsenheder. Begivenheden var ikke den første af sin art, men vakte alligevel stor interesse hos den danske presse. Delfinerne kom ligefrem til at tegne øvelsens profil hos befolkningen. Alle havde simpelthen hørt om de kloge dyr.

(Foto: Red.)

Oppe til fotografering

Pressecentret besøgte delfinerne og deres mennesker i Marinehjemmeværnets Uddannelsescenter på Slipshavn. Det var en oplevelse ud over det sædvanlige.

Alle hensyn til dyrenes velbefindende og fornuftige arbejdsform viste sig også at være taget i virkeligheden.

Vi mødte kompetente, rolige og højt motiverede folk, der helt tydeligt vidste hvad de havde med at gøre.

De havde heller ikke noget imod at fortælle om de forskellige aspekter ved deres enheds operationer og setup.

Vi mødte folk, som i usædvanlig grad var stolte over deres dyr og det de sammen kan udrette.

Dolphi-mobile home med salt som i Stillehavet

Baggrunden for delfinernes tilstedeværelse

Uddrag af enhedens brochure

Det såkaldte U.S. Navy's »Marine Mammal Program« – marinens brug af havpattedyr – tog sin begyndelse i 1960 gennem anskaffelse af en enkelt stillehavs delfin. Man ville studere dens egenskaber i vand – hvordan den kunne opnå sine fantastiske svømmeegenskaber gennem naturens »design«.

Sådanne specielle egenskaber, hvis de altså fandtes, ville kunne anvendes til at forbedre konstruktionen af torpedoer og andre hurtigtgående undervandsapparater.

Efter en del forgæves forsøg ved den californiske kyst, fik man mere styr på tingene og startede i 1963 et nyt program i bedre omgivelser ved Point Mugu på Californiens kyst. Her fik man således sat undersøgelser i gang vedrørende både delfiners og sølvers dybhavsdykkeegenskaber, deres evner til at udføre præcise opgaver og hvor godt deres undervandsanser fungerede under forskellige omstændigheder.

Saltanlægget

Der er gitter for hele vejen rundt

Fotografering før vandgang

I 1965 deltog Tuffy i »Sealab II« forsøgene

En af milepælene i disse forsøg var, at man opdagede, at dyrene kunne deltage i øvelser på åbent hav uden at være bundet på nogen måde. I 1965 deltog således en delfin ved navn Tuffy i dybdedyknings forsøgene med »Sealab II« ud for La Jolla i Californien, hvor delfinen fungerede som budbringer mellem land og dykkerklokken nede på 70 meters dybde.

I 1967 flyttedes forskningen til San Diego og en afdeling til Hawaii. Efter forskellige strukturelle ændringer i tilhørsforhold og formål endte det i 1993 med at være samlet i San Diego under sit nuværende navn. Det man i mellemtiden havde forsket i, omfatter ikke blot dyrenes muligheder og evner, men også deres helbredsforhold. Altså hvorledes diagnoser stilles og hvilken behandling der kan gives. Man havde endvidere studeret deres hjernefunktioner gennem deres måde at opføre sig på. Der blev udviklet apparater til måling af dyrenes hørefastande, samt endeligt hvorledes delfiner frembringer lyde.

På Hawaii havde man mest koncentreret sig om delfinernes opførsel, deres evne til at finde ting ved hjælp af udsendt lyd og påfølgende ekko (som sonar), og hvorledes dyrene kunne udføre nyttige opgaver bedre, mere sikkert og omkostningseffektivt end almindelige dybhavsdykkere og/eller miniubåde.

Biologisk sonar

For den amerikanske flåde udfører delfinerne og søløverne nu i den færdigt udviklede rolle mange forskellige opgaver. Opgaverne er undervandsovervågning med henblik på opdagelse af anbragte objekter, fastlæggelse af disses nøjagtige position, markering og bjærgning, idet de arbejder tæt sammen med deres (dyre-) passere. Efter signal fra sin passer udfører dyret en afsøgning af et angivet område.

de ved hjælp af sin følsomme undervandshørelse (søløverne) eller sin biologiske sonar (delfinerne). Dyret rapporterer til sin passer, når et objekt er fundet. Passeren beslutter så udfra de foreliggende omstændigheder, hvad der skal gøres – enten at sende dyret ned for at markere objektet eller bringe det op. Der kan i visse tilfælde dog være behov for at sende en menneske-dykker ned for at tage objektet op.

US Navy har også planer for forsvar mod svømmere, dykkere og miniubåde, hvor delfiner indgår til opdagelse af samme – samt hvis det skønnes nødvendigt at markere de indtrængende. Der findes også planer for modforholdsregler mod søminer, både bundminer og forankrede miner. Delfiner benyttes naturligt nok på grund af deres helt exceptionelle evne til at skelne afstand og retning under vandet. Specielt i sådanne områder hvor almindelig »mekanisk« sonar ikke virker på grund af dårlige lydudbredelsesforhold.

Velfortjent belønning i form af sin yndlingsfisk

Svømmer/dykker – forsvaret blev anvendt i Vietnam i 1970-71 og i den Persiske Golf 1987-88.

På Hawaii arbejder et hold søløver med at samle stumper af prøveskydningsinstrumenter op fra havbunden langt nede, hvor almindelige dykkere kun har meget kort effektiv arbejdstid og let kan blive generet af stærke havstrømme og dårlig sigtbarhed. De menneskelige dykkere er yderligere handicappet på grund af deres brug af et stort »set-up« af læger, dekompresionstanke samt øvrige omfattende forsyningsproblemer, som dyrene ikke behøver. De nøjes med en gumibåd og to-tre passere. Når båden kommer til det rigtige område sendes søløven overbord og svømmer efter den lyd giver, der er placeret i udstyret inden affyring. Når søløven har

Hæren bidrog med en mobil kran og kompetente kranførere

Sidste instruktioner før vandsætning

Berlingske Tidendes journalist Chr. Brøndum fik alle oplysninger fra en amerikansk presseofficer fra San Diego

Har man så fortjent sin sild – eller hvad?

lokaliseret udstyret, kommer den op efter en bideplade, som den anbringer ved udstyret. Samtidigt fæstner den så et fastholdelsesapparat med en kraftig line i. Ved hjælp af denne kan udstyret nu hejses til overfladen og bjærges – og søløven får sin velfortjente belønning i form af sin yndlingsfisk. Et sådant system har været i brug på dybder op til 220 meter siden 1975.

Et projekt, der lignede det beskrevne, indebar bjærgning af øvelsestorpedoer ned til en dybde af 350 meter. Her var to spækhuggere og en grindehval involveret. De kunne finde torpedoen efter lydgiaverens signaler og udløste derefter en oppustelig hæveballon. Lignende forsøg har været foretaget med succes med hvidhvaler endda på større dybder. Disse forsøg har dog ikke ført til dannelse af operative teams.

»Overordentlig god dyrepasning«

Al træning med dyrene i flåderegi foregår ved anvendelse af positive igangsættere med fødepræmier. Man straffer ikke dyrene, selvom deres opgaver mislykkes.

Som følge af tidligere antydninger om dyremishandling lod flådeministeren to uvildige og tilbunds gående undersøgelser gennemføre. Resultaterne var særdeles gode, idet undersøgelsen i både 1988 og 1990 kunne konstatere en meget tilfredsstillende tilstand inden for alle aspekter af flådens dyreprogrammer. Yderligere kunne »the National Marine Fisheries Service«, som holder kontrol med alle havpattedyr, under kontrol af mennesker i USA, ved gennemgang af alle tilgængelige oplysninger konstatere, at ingen anden organisation kunne udvise samme høje »overlevelses« procent. Flådens resultater fik prædikatet »overordentlig god dyrepasning«. Man kunne konstatere dette ved sammenligning af den »naturlige« overlevelsesprocent på 92-95 med flådens dyrs på 95-97. I en periode på 1½ år og med en »besætning« på 140 dyr var der ingen af dyrene der døde. Delfinerne holdes i deres naturlige omgivelser i bugter ved Stillehavskysten og Atlanterhavskysten inden for USA's grænser. Der svømmer de rundt i store indelukker med mulig-

Et godt øje til sildetønden

hed for normal udfoldelse – også socialt; undtaget dog perioder, hvor egentlig træning og undersøgelse foregår.

Flådens delfiner trænes næsten dagligt uden at være bundet eller tøjret i det åbne ocean. På trods af dette er kun syv dyr »stukket« af uden at komme tilbage – i de tredive år programmerne har været gennemført.

Til slut skal det bemærkes, at alle »teams« skal undergå en meget grundig prøve, før de kan erklæres for operative og indgå i »flådens tal«. Derfor er den amerikanske flådes operationelle »Marine Mammal Systems« effektive, pålidelige og omkostningseffektive.

Se også »Marine Mammals« hjemmeside:

<http://www.spawar.navy.mil/sandiego/technology/mammals/>

Red.

Efterlysning af SEHESTED våbenskjold

I forbindelse med udfasning af WILLEMoes – klassen er samtlige museale effekter fra de udfasede enheder – i form af navneskilte, skibsklokker, lanterner, våbenskjold med mere –, enten blevet retmæssigt indsendt til Søværnets Museumskommission, eller udlånt til diverse institutioner såvel inden for, som uden for Søværnet, ved udstedelse af en autoriseret udlånskvittering.

Af uforklarlige grunde er dette ikke tilfældet for SEHESTEDs våbenskjold. Dette må siges at være yderst uheldigt, da netop SEHESTED er udset til at skulle repræsentere denne fremragende torpedobådsklasse, som museums-skib på Aalborg Søfarts- og Marinemuseum.

Samtlige eftersøgninger i såvel 4. Eskadre som i 2. Eskadre har hidtil været resultatløse.

Der skal derfor fra Søværnets Museumskommission lyde en bøn om oplysninger, der kan føre frem til en opklaring af våbenskjoldets forsvinden. Det må formodes, at personer ligger inde med viden om, hvorvidt våbenskjoldet er foræret væk til enten en marineforening, en sejklub eller anden institution, og at dette ikke er blevet registreret, eller at skjoldet befinder sig hos en privat samler.

Eventuelle oplysninger, der kan føre frem til våbenskjoldets tilvejebringelse bedes givet til Søværnets Materielkommando, att.: Erik Månsson, tlf. 32663054 eller til Chefen for 2. Eskadre, kommandør S. Thostrup. ■

Anmeldelse

Vi har fået oplysninger om følgende udgivelser:
(Kan bruges til maritim sommerferielæsning)

Historien om M/S Hans Hedtofts forlis er blevet skrevet af forfatteren Thomas Rockwell i bogen: I DE BEDSTE HÆNDER.

Forlaget Aschehoug siger i en pressemeddelelse:

Her er for første gang en fyldestgørende beretning om grønlandsskibet M/S Hans Hedtofts forlis den 30. januar 1959, hvor 95 passagerer og besætningsmedlemmer omkom.

Bogen indeholder mange uddybende og nye oplysninger om det tragiske forlis. For eksempel beskrives de mange advarsler, der blev givet forud for katastrofen, de tekniske fejl i skibets konstruktion og myten om at skibet sank i et frygteligt stormvejr (det var for årstiden helt normale vejrforhold).

Endelig indeholder bogen ikke tidligere offentliggjort billedmateriale og en grundig analyse af det politiske efterspil.

Thomas Rockwell har arbejdet med alle tilgængelige sagsakter og talt med nogle af de mennesker, der var tæt inde på forhistorien og det efterfølgende sagsforløb.

I DE BEDSTE HÆNDER er på 253 sider, indbunden og illustreret med sort/hvide fotografier samt tegninger. Den er i formatet 17 x 24 cm. ISBN 27-11-16284-8. Den koster 299 kroner og udkom 3 juni 2002. Se eventuelt nærmere på <http://www.aschehoug.dk>

Anmeldelse

Forlaget Aschehoug har også en bog om SIRIUS på vej:

“Et andet SIRIUS”, DER ER REDIGERET AF MUSEUMSLEDER Ove Sørensen, Odder Museum, med bidrag af blandt andre: Uffe Ellemann-Jensen, Hans Engell, Jørgen Bjerre med flere.

Et uddrag:

“Han var 2. års mand med alt, hvad det indebærer af erfaring. Og dobbelt ansvar. Under ekstreme forhold var de kommer hele vejen oppefra og ned langs kysten. Sådan en tur udlægger man ikke til de dovne og uduelige, som Eigil Knuth ville have sagt det. Timer og dage med en mand der kunne fremvise den nydeligste tatovering lands hele brystet. Frembragt helt økologisk ved 40 minusgrader og en halv pelikan hamrer lige gennem lynlåsen i jakken og svejser et langtidsholdbart minde i huden.”

Af journalist Steen Yssings bidrag.

Bogen indeholder beretninger fra en meget anderledes dagligdag, fortalt gennem både et vinter- og et sommertogt. Du får hverdags-

situationerne beskrevet gennem dagbogsoptegnelser af “fupperne” foruden et historisk rids over styrkens oprettelse.

Et væld af flotte fotografier findes i bogen, og forordet er skrevet af Hans Kongelige Højhed Kronprins Frederik.

Bogen er blevet til i samarbejde med Odder Museum, som åbner en jubilæumsudstilling den 21 juni 2002, samme dag som bogen udkom.

Udstillingen kommer bag det forkromede billede, som medierne har tegnet af slædepatruljen de senere år, ved at lade udstillingen tage udgangspunkt i originale dagbogsblade, skrevet af tidligere siriusfolk. Disse dagbogsblade danner baggrund for opbygningen af forskellige hverdagsituationer i udstillingen, hvor der benyttes effekter brugt af siriusfolk gennem tiderne. Effekterne er udlånt af Tøjhusmuseet og SIRIUS-foreningen.

“Et andet SIRIUS” er på 196 sider, indbunden og illustreret med farve- og sort/hvide fotografier. Den er i formatet 18x24 cm. ISBN: 87-11-16697-5. Den koster 275 kr.

Udstilling

KURSK-tragedien lægger til i Danmark

Katastrofen på KURSK og bjærgningsaktionen kan følges på enestående udstillinger i København og Aalborg.

Lørdag 12. august 2000 klokken 0730 sank den russiske atomubåd KURSK i Barentshavet – sådan begynder en længere pressemeddelelse udsendt i anledning af den omtalte udstillingen der er bragt her til landet gennem et samarbejde mellem den russiske regering og firmaet EPOKA GROUP A/S, Pandrup, som har påtaget sig den

praktiske del af arrangementet. Russerne selv stod i lange køer for at se udstillingen da den åbnede 4. juni i St. Petersburg. I Danmark kommer udstillingen to steder. Den åbnes først på Carls Bastion, Refshalevej 26 – 11. juli 2002 klokken 11.00 med taler af bl.a. den russiske ambassadør Nikolaj Boryuzha. Udstillingen er åben alle dage 10-17 fra 11. til 23. juli – undtagen mandag.

Herefter flytter udstillingen til Aalborg Marinemuseum, Vestre Fjordvej 81, hvor den er åben hver dag fra klokken 10 til 18 i perioden 26. juli til 1. august 2002.

Sendemandsmøde i

Deres udsendte blev inviteret til at overvære Marineforeningens årlige forsamling af udsendinge fra de enkelte over hele landet spredte lokalforeninger – i Marineforeningen kaldet sendemandsmødet.

Denne forsamling er Marineforeningens højeste myndighed, men hvordan det nøjagtig hænger sammen organisatorisk i alle de meget demokratiske bestemmelser indbyrdes samspil vil jeg ikke komme nærmere ind på. Derimod opfordrer jeg alle interesserede til at henvende sig til nærmeste lokalforening. Der vil man få en meget hyggelig og grundig indføring i denne maritime verden, der i mere end fyrre år har virket for fremmelse af et par af Danmarks naturlige hovederhverv – de maritime erhverv – Marinen og koffardien. Netop det sendemødet denne gang havde kraftigt oppe at vende – balancen mellem det militære og det civile, det landbaserede og det maritime.

De, der ikke i deres tid i søværnet eller tiderne efter, har stiftet bekendtskab med marineforeningernes evner til at tage sig af søfolk og marinere, der passerede deres havn og domicil,

bør nok straks overveje et besøg. Marineforeningen har en hjemmeside, der kan give et præj om nærmeste mulighed.

Det var det meste af mit PR-indslag specielt henvendt til de alt for mange, der ikke har prøvet at besøge Marineforeningen. Nu kommer så selve rapporten fra det velbesøgte sendemandsmøde, som havde fået plads i Rådhuset i Horsens.

Programmet for sendemandsmøderne er temmelig meget fastlagt år for år. For hele søværnet er det især interessant, at Søværnets Tamburkorps, inden selve mødet indledes, marcherer igennem værtsbyen fulgt af marineforeningens medlemmer i deres »skibshandler-dress« (Det er det vi i søværnet kalder grå benklæder, hvid skjorte med nobelt foreningsslips og blå blazer.) Næsten uanset vejret er dette altid festligt og giver en slags kompensation for søværnets egen fravær fra alle de små havne rundt om i landet, som vi førhen besøgte med et godt rekrutteringsresultat.

Sendemandsmødet indledtes så i de meget fine omgivelser på Horsens rådhus. Mødet forløb meget lig en normal generalforsamling af medlemmer med mulighed for afgivelse af

stemmer ved stedfortræder. Her var således 141 medlemmer mødt op – i alt medbringende 504 stemmer. Det vigtigste på mødet var debatten om to emner:

- sendemandsmødernes struktur og
- medlemssammensætningen

Årsberetningen var i år moderniseret og reduceret til to sider, så også folk uden for foreningen kunne tænkes at læse den, men landsformanden kommandørkaptajn (pens.) Otto Lichtenberg startede med at mindes de døde, hvoraf 7 var egne medlemmer, 3 fra hæren der omkom under minerydning i Afghanistan samt formanden for det norske forbund. Derefter omtalte formanden de terroristiske begivenheder 11 september og den almindelig og kraftige respons på samme. Antallet af medlemmer var 9673 (+115 siden 1/1-02). Det er gåpåmod, nye aktiviteter, løbende tilpasning til det omkringliggende samfund, der giver tilgang af nye medlemmer. Her har Korsør rekorden med en tilgang på hele 41 nye medlemmer. Man vil fremme rekrutteringen og der indføres en ny konkurrence om størst tilgang i medlemmer – i første omgang – fra søværnet og tidligere søværnsfolk.

Efter formandens fremlæggelse af års-

Rådhuspladsen fyldes af fortroppen af sendemænd

Horsens 27 april 2002

Marineforeningens medlemmer nærmer sig nu Rådhuset

beretningen viste den efterfølgende debat med al ønskelig tydelighed, hvor vidt foreningen af foreninger spænder – og hvor meget medlemmerne lever med i procedurerne og foreningens udvikling. Selvom hele foreningslivet bygger på en meget lang tradition stammende helt tilbage fra forrige århundredeskifte, er der nok af udviklingstrang. Den moderne informationsteknologi er på kraftig fremmarch igennem udviklingen af en hjemmeside på Internettet, der naturligt nok ligger på adressen: <http://www.marineforeningen.dk>. Forenin-

gen har et meget omfattende og informativt månedsmagasin, der udsendes til alle medlemmerne. Det hedder »Under Dannebrog« – med reference helt tilbage til de tidligste tiltag.

De ting, der blev omtalt under sendemandsmødets indledende diskussioner omfatter kort fortalt (i tilfældig orden):

- Forretningsudvalgets dybdeborende seminar om de nødvendige ændringer i vedtægterne, som nu udgives med kommentarer.
- Landskontoret er den travleste ar-

bejdsplads. Der sker en hel masse med mange spørgsmål fra mange. Stor tak til Eva og Bendt Hansen fra Roskilde som bestyrer dette aktivitetssenter.

- E-mails går godt ind.
- Udstillingsmateriale på vej
- Slopkisten vigtig og i god gænge. Slopkisten er et gammelt maritimt udtryk og betyder et sted hvor man kan købe det nødvendige personlige udstyr til at klare sejladserne med.
- Hjemmesiden i god gænge – brug den noget mere. Alle kommende begivenheder bør op.

Inden man kan indtage Rådhuset skal vi lige have et lykkeligt brudepar ud til fest

SORBET ROYAL

- Kendskab til hinanden vigtigt – forsæt opgangen i gensidige besøg
- Informationer ud gennem distrikterne – tøv ikke med at gribe telefonen til landskontoret
- Skydelav går godt, Ebeltoft har netop indviet en skydebane
- Næste år er det 50-året for Flådens sænkning. Mon ikke Søværnet sender nogle skibe til Holmen i den anledning!?!)
- Kronborgs navngivning – Her fik en større del af søværnets faste personel øjnene op for marineforeningens kapacitet, når det gælder specielt festlige lejligheder.
- Marinehjemmeværnet henvender sig om hjælp/ydelse ved udstillingerne i anledning af 50-året for deres oprettelse.
- Adoptionsbesøgsfonden giver 75 kr. pr menig i det besøgende skib, hvis foreningen da husker at søge derom i god tid.
- Stor tak til Søværnets Tamburkorps ved march gennem byen. Vi har mange indikationer på, at det er god PR for søværnet.
- Sendemandsmødet og de tilknyttede begivenheder er de samme hvert år – dog med festlige variationsmuligheder. Det er en stor oplevelse for nye sendemænd og ikke mindst deres koner, som bør med i så høj grad som muligt.
- Kvaliteten afgørende – den gode oplevelse må ikke reduceres fordi kammeratskabet på en bred basis og dets rette udvikling er det vigtigste – også hvis man konsulterer formålsparagraffen.

Hvornår ophører vi med at være en marineforening? – her kom diskussionen ind på det andet af hoveddebatemnerne. Her er det så, at vi fra søværnet (i for tiden eller efter tjeneste deri) kommer ind i billedet med forstærkning af medlemstallet rundt om i landet hos den nærmeste Marineforening.

Esbjerg næste gang – lad os i søværnet være med til at gøre det endnu mere optimistisk. Sven Voxtorp

Er det en honning-is – eller en ny karnevalschampagne, spørger de uindviede af alle aldre. Vi, der har beskæftiget os med fænomenet de seneste par uger – og måneder før den egentlige start, fatter naturligvis ikke, at man kan være i tvivl om "SORBET ROYAL, populært kaldet »SORO 02« og hvad den indebærer. Her er en oversigt over det lidt mere overfladiske ved øvelsen – det umiddelbare indtryk. Det indtryk medierne lader tilbage hos ikke-deltagerne. Hvis man vil vide mere findes der to meget udførlige hjemmesider, som behandler næsten alle aspekter af øvelsen både i tekst, på video og still billeder. Se nedenfor adresserne.

Nyt og gammelt materiel, der virker

Det drejer i korthed om bjærgning af mennesker spærret inde i en nødstedt undervandsbåd. Så længe mennesket har brugt undervandsbeholdere af en eller anden beskaffenhed, har der været behov for at redde besætningerne op når et eller andet gik galt. Det har ikke skortet på fantastiske planer desangående i tidens løb. I SORBET ROYAL 2002 er samlet alt, hvad Vesten kan byde på af nyt og ældre materiel, der virker og dertil ekspertise indenfor det specielle fag.

Det var glædeligt at der fra Rusland kom et TV-hold i tre dage. Det gav omtale af øvelsen i det russiske landsdækkende fjernsyn med prioritet som nummer to – lige efter omtalen af den amerikanske præsident George Bush's besøg i Moskva.

Den velkendte »KURSK-ulykke«

Nationerne har naturligvis ansvar for redningsberedskabet for deres egne ubåde. Efterhånden er det dog mere og mere klart, at redningsudstyret skal nyudvikles og koordineres globalt.

GUNNAR SEIDENFADEN med redningklokke

Forbindelseskammer til det engelske ubådsbjærgningssystem klar til levering på Flådestation Frederikshavn

Svenske URF – miniubåd til ubådsbjærgning – set forfra

Det blev senest på sørgelig vis understreget ved den velkendte »KURSK-ulykke«, hvor hele besætningen på den russiske flådes nyeste stolthed inden for ubådsvåbnet tragisk kom af dage – uden reel mulighed for at blive reddet.

– koster mange penge

Moderne redningssystemer skal hele tiden udvikles således, at ubådsfolk kan reddes fra de dybder ubåde kan tænkes at synke på uden at blive ødelagt af trykket der. Udstyret skal ikke blot kunne klare større dybder, men også flyttes hurtigt og sikkert til næsten alle egne af kloden. Udviklingen af disse systemer koster mange penge. Mange nationer er derfor interesserede i at dele erfaringer, ideer og adgang til at deltage i øvelser og endda etablerede beredskab, som det i mange år har været tilfældet mellem Danmark og Sverige.

Det velkendte pressecenter team

Gennem de sidste femten år har NATO arrangeret øvelser inden for ubådsbjærgning under navnet SORBET ROYAL. De meget ressourcekrævende øvelser bliver afholdt cirka hvert tredje år forskellige steder indenfor

Den svenske ubåd VÄSTERGÖTLAND lige før afgang. I baggrunden BELOS

NATOs interesseområde. I år var det så Danmarks tur til, som host nation at stille flådestation og vandområde til rådighed. Hertil kommer naturligvis dykkerskib, dekompresionstanke, ubåd, kommandoplatform, infirmeri og Rigshospital, helikopter, transportfartøjer, mobil base, dykkere og dykkerlæger. Til at sikre at øvelsen bliver kendt i alverdens medier og af alle interesserede officerer i ind og udland er det velkendte pressecenter team aktivt forstærket med eskor-

te- og presseofficerer, samt fotografer og videofolk fra 7 forskellige lande. Til APIC knyttede sig et VOB (Visitors and Observers Bureau).

De kom fra Japan og Kina

Øvelsen, der er planlagt indtil mindste detalje igennem de sidste 18 måneder udføres af Chefen for De Allierede Undervandsbådsstyrker i den østlige del af Atlanterhavet (COMSUBEASTLANT–CSEL). CSEL har sendt en projektgruppe i felten

Dykkerskibet LÆSØs dykkerplatform

URF slæbes af det polske bjærgningsfartøj LECH

for at være den bærende del af den dirigerende stab, samt adskillige personer til hjælp til bemanning af pressecentret. Herunder næstkommanderende, en fotograf og en webmaster fra den engelske flåde, en netværkstekniker til udvikling og løbende opdatering af øvelsens ene officielle hjemmeside. Her er det den engelsk baserede NATO-kommando der har leveret. Andre internationale officerer i pressecenteret kommer fra San Diego i Californien, fra Norfolk Virginia og fra Englands NATO-kommando SUBEASTLANT. Hertil kom presseofficerer og eskorteofficerer fra

Som et andet rumskib hænger her den engelske miniubåd LR5 trykt på GEOFIJORD, norsk skib hyret til lejligheden

Sverige, Norge, England. Kontoret for besøgende – VOB – havde en officer fra Søværnets Operative Kommando forstærket af en rådigheds-overkonstabel fra pressecenteret. Der var nok af besøgende observatører. De kom fra Japan, Kina, Singapore, Indien, Pakistan, Tyrkiet, Grækenland, Spanien, Italien, Frankrig, Holland, Polen, Rusland, Ukraine, Danmark, England, Sverige og Norge – samt USA.

Skiftende ønsker fra time til time

Samarbejdet mellem APIC og VOB samt øvrige øvelsesdeltagere er forløbet forbilledligt, skønt det meget varierede og komplekse program, skibenes skiftende status dag for dag, og

Chefen for APIC briefer pressen før afgang til øvelsesfelterne

Havnesjakket på Flådestationen, som fik det hele til at glide i havnen under den 12 dage lange øvelse

Redningsklokken på GUNNAR SEIDENFADEN

Arbejder på LR5

ikke mindst de tilstedeværendes skiftende ønsker fra time til time. Det stillede store krav til koordinationsevner, fleksibilitet og beslutsomhed hos VOB og APIC ledelserne. En af de store landvindinger under denne øvelse var at Forsvarets TV flyttede redaktionen og et produktionshold til pressecentret og virkede derfra i 5 dage. Det blev til mange gode udsendelser, der kan ses på WEB-TV og på satellitkanalen, DK-4. Denne kanal ses mest af folk, som ønsker objektiv informa-

BELOS – den svenske flådes ubådsbjærgningsskib på 6000 tons

tion om emner af betydning for forståelse af samfundet og dets udvikling – en stor gruppe af modtagerne er derfor politikere.

Selve mediedækningen kan betegnes som særdeles tilfredsstillende når det gælder danske medier, hvoraf de fleste har haft omtale af øvelsen. Nogle af de større medier har ofret meget

GEOFJORD – godt overblik

tid på indgående beskrivelser af de helt enestående oplevelser deres udsendte journalister har haft ved deres besøg »ombord i øvelsen«. At være i samme situation som de, der først kommer ned til en forulykket ubåd – uanset om det nu er på 39,5 meter vand på Kattegats bund eller det er på hundreder af meter et andet sted i verden, så er det noget man ikke glemmer lige med det samme.

[Http://www.sok.dk/sorbetroyal02](http://www.sok.dk/sorbetroyal02)

De udenlandske topmedier derimod har ikke været villige til at komme til Danmark – lige bortset fra det i indledningen nævnte russiske filmhold, der fik deres produktion ind på prime

Agterdækket på GEOFJORD fyldt helt op med bjærgningsgrej

Web-masteren fra CSEL har besøgt GEOFJORD

time i Moskva. Der kom også et TV-hold fra norsk TV-2 og det norske officersblad. Imidlertid har en lang række militære tidsskrifter vist interesse – specielt de amerikanske. Der var således flere fotografer og journalister »from over there«. Jeg talte med »my opposite number«, redaktøren af det amerikanske Navy News (– med en smule mere udbredelse end Søværnsorientering) – og han ville da bringe et større indslag om SORO 02 – det samme med det svenske »Marine Nyt«. På Internet fronten havde vi – naturligvis – vores kendte underliggende sider til »sok.dk«: <http://www.sok.dk/sorbetroyal02/>, der med vanlig utrættelig indsats fra vor webmaster (kontorfuldmægtig Brit Kristjansson) side var oppe med alle de tilgængelige oplysninger og data en hel måned før øvelsesstart. EAST-LANT havde også en dedikeret hjemmeside klar ved øvelsesstart på: <http://sorbetroyal2002.celex.net/index.htm>. Hjemmesiderne blomstrede hele øvelsen igennem med en masse gode billeder og artikler/videoer. De er nok et besøg værd endnu, hvis man vil vide mere om SORBET ROYAL. Det er altså ikke er en is, selv om ubådsulykker kan få det til at løbe koldt ned ad ryggen på hvem som helst. Red.

Vi har modtaget:

Nyboders Beboerforening har nu fået sin egen side på Internettet.

Normalt gør vi kun reklame for vores egen hjemmeside, men her er en der rører os alle i »traditionspunktet«:

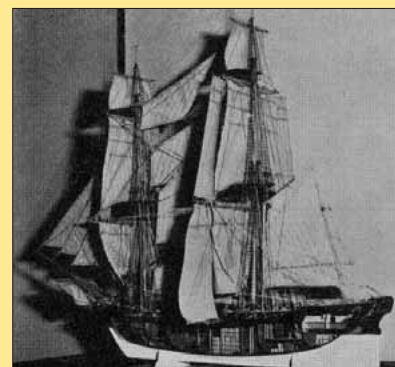
Siden kan findes på:
<http://www.nyboder.homepage.dk>

Venlig hilsen
Mogens Busk Sørensen
Webmaster

Model søges!

I R. Steen Steensens bog "Orlogsmuseet" fra 1961, som beskriver søværnets modelsamlings historie og de forskellige ideer om et Orlogsmuseum, er vi faldet over en interessant detalje.

R. Steen Steensen slutter bogen af med at præsentere modelsamlingens nyeste model; snauen ECHO. Dette orlogsskib blev konstrueret af Henrik Gerner og var bevæbnet med 12 kanoner. Det tjente i flåden fra dens bygning i 1773 til det forliste i 1782. Den af Steensen beskrevne model blev bygget af Orlogsværftets meget produktive modelbygger E. Werge i 1961.

Steensens artikel er fulgt af to sort/hvide fotografier, der viser modellen fra hhv. styrbord og bagbord. På disse fotografier kan man se hvordan modellen på bagbord side er gennemskåret og viser skibets indre aptering med lastrum, provianttønder m.v.

Problemet med denne flotte model er, at Orlogsmuseet ikke har nogen optegnelser over, hvor den befinder sig. Steensens beskrivelse fra 1961 er faktisk den

eneste vi har af denne model. Vi er fra museets side meget nysgerrige overfor om nogen af Søværnsorienterings læsere skulle kunne hjælpe os med at lokalisere denne smukke model, så fremtidige generationer ved at Werges model stadig eksisterer.

Søren Nørby, stud. mag.
Orlogsmuseet
(www.orlogsmuseet.dk)
noerby@orlogsmuseet.dk

**Double Eagle
Mk III**

BMP 202

TORPEDO 2000

Maintain the advantage

Securing the safety of your shores against a well-equipped enemy force is no easy matter. But with the right systems and equipment you can maintain the advantage. When he attacks you'll have already gathered and processed vital data, detected and neutralised his mines and ready to destroy his vessels on or under the surface.

Saab Bofors Dynamics – engaged in precision

SaabTech Danmark A/S

Hvidsværmervej 127

2610 Rødovre

Telefon 44 54 06 00 • Fax 44 92 35 01

etmann@saabtech-danmark.dk

SAAB

Entrepreneurs in technology